

การรับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง ในครอบครัวของภรรยาที่สามีติดสุรา*

สุพรรณิยา งามชัด พย.ม.**

กฤตยา แสงวงเจริญ ปร.ด.***

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการรับรู้สิทธิและการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาที่สามีติดสุรา กลุ่มตัวอย่างคือภรรยาของผู้ติดสุรา จำนวน 130 คน เครื่องมือคือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นหาความเที่ยงด้วย KR-21 ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .86 ภัยด้านได้แก่ 1) ด้านความคิดเห็น ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94 2) ด้านการนำไปปฏิบัติ ด้านความคิดเห็น ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .76 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ สถิติเชิงอนุมาน 95% CI

ผลการศึกษา พบว่าภรรยาที่สามีติดสุราเคยถูกกระทำรุนแรงอย่างน้อย 1 ด้าน มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 90.8 (95% CI ; 85.83 – 95.77) ส่วนใหญ่เคยถูกกระทำรุนแรงด้านจิตใจร้อยละ 87.7 ด้านร่างกายร้อยละ 50.8 ด้านเพศร้อยละ 19.2 การรับรู้สิทธิและการปฏิบัติตามสิทธิในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยา มีความรู้จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 99.23 โดยเมื่อสอบถามถึงความคิดเห็นในแต่ละข้อ จากพิจารณากฎหมายทุกด้านมีผู้ที่เห็นด้วยทั้ง 9 ข้อ (ทั้งหมดทุกข้อ) จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 69.8 เมื่อถูกกระทำนำไปปฏิบัติข้อใดข้อหนึ่ง 47 คน คิดเป็นร้อยละ 36.43

จากผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวทางในการช่วยเหลือผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงได้ ผู้ที่ถูกกระทำ ความรุนแรงส่วนใหญ่ไม่แสดงความรู้สึกตามสิทธิของตนเอง แม้จะมีการรับรู้กฎหมายก็ตาม ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจที่ศึกษาต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : ความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาที่สามีติดสุรา พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

*วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

***รองศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Perception of the Right in Protection of Domestic Violence Victims Responded by the Wives of Alcohol Dependence Husbands*

Sukanya Ngamchad M.N.S**

Kritaya Swaengcharoen Ph.D***

Abstract

The purpose of this descriptive research was to study the perception of the right in protection of domestic violence victims acted by wives of alcohol dependence, family character of wives of alcohol dependence, violence severity occurred to wives and compliance to the right in the protection of domestic violence victims act. The samples were 130 wives of alcohol dependence hospitalized as outpatient and inpatient at Thanyarak Khonkaen Hospital. The data were collected by using the two questionnaire tools developed the researcher. The validities were validated by five experts with congruency. The reliabilities of the questionnaires for violence against wives from her husbands, the questionnaires of legal recognition and the exercise of the law ,which partitioned into: 1) opinion ; and 2) implementation, which were tested by KR-21, and earned the reliabilities 0.86, 0.94 and 0.76, respectively. Descriptive Statistics and 95% CI were used in data analysis.

The results were as follows:

1. The average age of samples, wives of alcohol dependence, was 38.6 years old. Most of them had secondary school education (42.3 %). As family character, most of their family relation was sometimes controversy (57.7 %). The average years of living together or marriage was 16.22 years and alcohol assumption was 12.45 years.
2. There were 118 wives who were abused by their husbands at least 1 type of violence (90.8 %),(95% CI;85.83-95.77) and 22 wives who were abused in all 3 types (16.9 %), (95% CI ; 10.46 - 23.34).
3. There were 129 wives who had legal recognition and performance (99.23 %).When asking their opinions toward each items, there were 90 wives who agreed with nine items (all items) (69.8 %) and 47 of them implemented the law (36.43%).

These findings can be used to define guidelines for helping victims of violence. Most of victims did not claim for their rights even they had legal recognition. This topic is very important and noticeable to be studied in the future.

Keywords: Domestic violence victims, perception, wives of alcohol dependence husbands, rights

*Master of Nursing Science Thesis in Mental Health and Psychiatric Nursing, Graduate School, Khon Kaen University

**Student of Master of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

***Assistant Professor, Faculty of Nursing, Khon Kaen University

บทนำ

ในปัจจุบันภาวะเศรษฐกิจและสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาการกระทำรุนแรงต่อสตรีเป็นปัญหาที่สำคัญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและเป็นดัชนีบ่งบอกถึงความรุนแรงในครอบครัวและในสังคมจึงมีความเกี่ยวข้องกับปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิต ปัญหาการกระทำรุนแรงเกิดขึ้นได้ในสังคมทุกระดับชั้นทุกระดับการศึกษา สถิติองค์การอนามัยโลกปรากฏชัดเจนว่า มีผู้หญิงถูกกระทำรุนแรงจากสามี ร้อยละ 70¹

สถานการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวในประเทศไทย ปี 2553 มีเหตุการณ์การกระทำรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวจำนวน 916 เหตุการณ์ พบว่าผู้กระทำรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 645 ราย มากกว่าเพศหญิงจำนวน 86 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.23 ของจำนวนผู้กระทำความรุนแรงทั้งหมดมีจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นเพศหญิงโดยเฉพาะภรรยา จำนวน 653 ราย มากกว่าเพศชายที่เป็นสามี จำนวน 77 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.18 ของจำนวนผู้กระทำความรุนแรงทั้งหมด โดยความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกกระทำความรุนแรงในครอบครัวเป็นสามีทำร้ายภรรยา 531 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.1 ที่เหลือเป็นความสัมพันธ์แบบอื่นๆ สำหรับประเภทความรุนแรงแบ่งออกเป็นความรุนแรงทางร่างกาย ทางจิตใจ ทางเพศ จากจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรง 1,191 เหตุการณ์ พบว่าเป็นความรุนแรงทางร่างกายมากที่สุด ร้อยละ 61.29 รองลงมาคือ ความรุนแรงทางจิตใจ คิดเป็นร้อยละ 27.54²

ปัจจัยที่ทำให้มีการใช้ความรุนแรงในผู้หญิงมีหลายประการทั้งปัจจัยส่วนบุคคล ครอบครัว สังคม โดยปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงมักมีบุคลิกภาพที่ยอมตามและตอบสนอง มองว่าตนเองไร้ความสามารถ³ ได้รับการปลูกฝังว่าตนเองเป็นเพศที่อ่อนแอ อายุน้อย ขาดวุฒิภาวะ การศึกษาต่ำ ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่าลักษณะของครอบครัวที่โดดเดี่ยว ไร้สัมพันธภาพ มีวิกฤตในครอบครัว เช่น ตกงาน มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ ขาดการดูแลเอาใจใส่ รวมถึงการมีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาท⁴ และความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่เปิดโอกาสให้ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงได้³ บรรทัดฐานทางเพศ และทัศนคติที่ต่างกัน⁴ การติดการพนัน การติดสุรา⁵ การอยู่ในครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงตั้งแต่วัยเด็ก การถูกล่วงละเมิดทางเพศ⁶ รวมถึงการมีคู่สมรสที่

ติดสุรา ปัจจัยด้านสังคม ค่านิยมและวัฒนธรรม ที่เชื่อว่าการตีของสามีภรรยาเป็นเรื่องธรรมดา ขาดการตื่นตัวเรื่องสิทธิมนุษยชน ไม่ตระหนักถึงคำว่าสิทธิมนุษยชน⁶ การศึกษายืนยันว่า ผู้หญิงที่มีสามีติดสุราถูกกระทำรุนแรงทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ^{5,7} โดยพบการถูกกระทำรุนแรงจากสามี ร้อยละ 64.7 ในกลุ่มหญิงที่ถูกสามีทุบตีทำร้ายร่างกาย พบว่ามีผลกระทบทางด้านสุขภาพจิตที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานคนไทย ได้แก่ วิดกกังวล ผื่นร้าย นอนไม่หลับ วุ่นวาย ความจำถูกรบกวน หงุดหงิด โกรธ รู้สึกผิด ไม่ตอบสนอง ซึมเศร้า เก็บกด อารมณ์แปรปรวน แปร กลัว สมาธิลดลง ไวต่อความเครียด ก้าวร้าว หุนหัน เหนื่อย อ่อนแอ แยกตัว คิดฆ่าตัวตาย ไม่เป็นมิตร ทำร้ายตนเอง^{8,9} เนื่องจากการกระทำรุนแรงต่อสตรี ผู้กระทำส่วนใหญ่ได้แก่ คู่สมรส การกระทำรุนแรงที่เกิดขึ้นจึงมักเป็นเรื่องในครอบครัวที่สตรีที่ถูกกระทำรุนแรง มองเป็นเรื่องภายในครอบครัว ที่ไม่ควรเปิดเผย ทำให้การมารับบริการส่วนใหญ่มาด้วยอาการทางกาย การช่วยเหลือที่ได้รับจากพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่สุขภาพจึงเป็นเรื่องการดูแลทางกายเท่านั้น ซึ่งเป็นการช่วยเหลือระดับหนึ่งแต่ไม่ได้ตัดวงจรความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้นสตรีจึงมารับบริการซ้ำๆ ด้วยอาการทางกายจากความรุนแรงที่เกิดขึ้นและมีปัญหาทางจิตใจหรือเกิดปัญหาการทำร้ายตนเองหรือบุคคลในครอบครัวอันเป็นข่าวอยู่สม่ำเสมอ

จากสถิติโรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น ที่ให้การบำบัดรักษาผู้ติดยาและสารเสพติด ขนาด 200 เตียง ให้การบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาและสารเสพติด โดยให้บริการทั้งในระบบสมัครใจและระบบบังคับบำบัด ในปีงบประมาณ 2552- 2554 มีผู้ติดยา (ซึ่งมีทั้งผู้ดื่มแบบเสี่ยง ดื่มแบบอันตราย และผู้ติด) เข้ารับการรักษาทันทีแบบผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยใน จำนวน 922 ราย, 1469 ราย และ 1240 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.11, 51.23 และ 41.14 ตามลำดับ (เอกสารรายงานการประเมินตนเอง (SA2011) ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดขอนแก่น, 2555) และจากการทบทวนเวชระเบียนเฉพาะผู้ติดสุราที่รายงานประวัติใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปี 2552 - 2554 พบว่ามีผู้ติดสุราที่ใช้ความรุนแรงด้านจิตใจ จำนวน 196 ราย, 278 ราย, 194 ราย พบว่าผู้ติดสุราที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกาย จำนวน 24 ราย, 54 ราย, 36 ราย ตามลำดับ แต่ไม่พบการรายงานทางด้านเพศ บันทึกไว้ในเวชระเบียน แต่จากการประชุมเชิงปฏิบัติ

การในกลุ่มพยาบาลที่ให้การดูแลผู้ป่วยติดสุราและสารเสพติด จำนวน 11 คน เมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2556 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการในการดูแลผู้ป่วยที่มีความรุนแรงในครอบครัวพบว่า ลักษณะความรุนแรงผ่านประสบการณ์ของผู้บำบัดที่ได้ข้อมูลทั้งจากผู้ป่วยและญาติ พบความรุนแรงที่เกิดขึ้น ทั้งผู้ป่วยเป็นผู้กระทำเอง และเป็นผู้ถูกกระทำ โดยเหตุการณ์ของความรุนแรงที่เกิดขึ้น เกิดทั้งก่อนและหลังการดื่มสุรา โดยเฉพาะความรุนแรงทางเพศและความรุนแรงทางกายที่กระทำต่อคู่สมรสของตนเอง ซึ่งผู้กระทำความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย และส่งผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัว ทำให้เกิดปัญหาทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมา ปัจจุบันได้มีการออกพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวโดยมีนัยสำคัญ 9 ประการเป็นกฎหมายพิเศษที่ยกกว้างขึ้นใหม่เพื่อบังคับความรุนแรงกับบุคคลในครอบครัวทุกๆประเภท ไม่ว่าจะเป็นความรุนแรงในครอบครัว ประเภททำร้ายร่างกาย การล่วงละเมิดทางเพศ การทำร้ายจิตใจ โดยเฉพาะความรุนแรงระหว่างสามีภรรยา ให้ครอบคลุมทุกๆแบบเพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขให้เกิดความมั่นคงผาสัก สามารถรักษาความมั่นคงของสถาบันครอบครัวไว้มากที่สุด แต่ที่ผ่านมายังไม่พบสถิติการศึกษาในผู้ถูกกระทำเกี่ยวกับการดำเนินทางกฎหมายหรือเข้าแจ้งความร้องทุกข์ ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษารับรู้สิทธิและการปฏิบัติตามสิทธิพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาที่มีติดสุรา เพื่อทำความเข้าใจและหาแนวทางช่วยเหลือภรรยาที่ถูกกระทำรุนแรงที่เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการรับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาที่มีติดสุรา
2. เพื่อศึกษาลักษณะความรุนแรงที่เกิดต่อภรรยาที่มีติดสุรา
3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตามสิทธิพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาเมื่อรับรู้สิทธิ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาการรับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาที่มีติดสุราใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม แนวคิดระบบชายเป็นใหญ่ และจากการทบทวนวรรณกรรม ผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรงมักมีบุคลิกภาพที่ยอมตามและตอบสนองขาดการดูแลเอาใจใส่การมีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่เปิดโอกาสให้ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงได้ บรรทัดฐานทางเพศ และทัศนคติที่ต่างกัน⁴ การติดการพนัน⁵ การอยู่ในครอบครัวที่มีการใช้ความรุนแรงตั้งแต่วัยเด็ก การถูกล่วงละเมิดทางเพศ⁶ ค่านิยม และวัฒนธรรม ที่เชื่อว่าการตบตีของสามีภรรยาเป็นเรื่องธรรมดา ขาดการตื่นตัวเรื่องสิทธิมนุษยชนไม่ตระหนักถึงคำว่าสิทธิมนุษยชน¹⁰ ก่อให้เกิดการกระทำรุนแรงเมื่อผู้กระทำมีการติดสุรายิ่งทำให้เกิดความรุนแรงได้มากขึ้น ทำร้ายบุคคลรอบข้างหรือบุคคลในครอบครัว ซึ่งเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดมากที่สุด^{11,12} ปัจจุบันได้มีกฎหมายครอบครัวพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550¹³ เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ผู้วิจัยจึงสร้างเครื่องมือ คือแบบสอบถามการรับรู้กฎหมาย ลักษณะความรุนแรง การปฏิบัติตามสิทธิพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาเมื่อรับรู้สิทธิเพื่อทำความเข้าใจและหาแนวทางช่วยเหลือภรรยาที่ถูกกระทำรุนแรงในด้านต่างๆที่เหมาะสมต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างคือภรรยาของผู้ติดสุราที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล วิทยาลัยขอนแก่น (ระหว่างเดือนธันวาคม 2558 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2559) เป็นภรรยาที่ใช้ชีวิตประจำวันอยู่ด้วยกันกับสามีติดสุรา โดยแพทย์วินิจฉัยตามเกณฑ์ของ ICD – 10 และสมัครใจเข้าร่วมในการศึกษา เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) คำนวณกลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนด $N = 136$ ได้กลุ่มตัวอย่าง 128 คน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.17 (ัญญาลักษณ์ โทนกระโทก, 2554)¹⁴ และผู้วิจัยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนไว้ที่ 0.05 ซึ่งแทนค่า

$$\text{จากสูตร } n = \frac{NZ^2_{\alpha/2}\sigma^2}{[e^2(N-1) + [Z^2_{\alpha/2}\sigma^2]}$$

ได้กลุ่มตัวอย่าง 128 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบสอบถามลักษณะการเกิดความรุนแรงต่อภรรยาจากสามีติดสุรา และในส่วนที่ 3 แบบสอบถามการรับรู้กฎหมายและการปฏิบัติตามสิทธิพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หาความตรงของเนื้อหา โดยการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ปรับแก้แล้ว หาความเที่ยงของแบบสอบถามส่วนที่ 2 ลักษณะการเกิดความรุนแรงต่อภรรยาจากสามีติดสุรา ใช้วิธีหาความเที่ยง KR-21 ได้ความเชื่อมั่น เท่ากับ .86 และในส่วนที่ 3 การรับรู้สิทธิพรบ.และการใช้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว แบ่งเป็น 1) ด้านความคิดเห็น ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .94 2) ด้านการนำไปปฏิบัติ ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .76 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน 95% CI

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองเป็นรายบุคคลในห้องให้คำปรึกษา โดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านและตอบแบบสอบถามเอง สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถอ่านเขียนภาษาไทยได้ ผู้วิจัยจะอ่านแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างนั้นฟังเป็นรายบุคคล แล้วให้กลุ่มตัวอย่างตอบและผู้วิจัยจะเขียนแบบสอบถามให้ กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้รับความรุนแรงใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 5 นาทีต่อราย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับความรุนแรงใช้เวลา 40-50 นาทีต่อราย หากพบปัญหาการกระทำรุนแรง

ซึ่งภรรยาของผู้ติดสุราเห็นว่าเป็นปัญหา และต้องการความช่วยเหลือ ผู้วิจัยจะเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ซักถามหรือพูดคุยถึงปัญหา หลังจากกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามเสร็จ แล้วให้การช่วยเหลือตามกระบวนการพยาบาล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน 95% CI

การวิจัยนี้ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตามการอนุมัติเลขที่ HE 562271 ลง ณ วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2557 และได้รับอนุญาตจากผู้อำนวยการโรงพยาบาลบุญรักษ์ขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างได้รับการพิทักษ์สิทธิ์ โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ อธิบายขั้นตอนการดำเนินการเก็บข้อมูลและขอความร่วมมือในการให้ข้อมูล ให้อิสระในการซักถามข้อสงสัยและตัดสินใจเข้าร่วมการวิจัยตามความสมัครใจ ถ้ากลุ่มตัวอย่างต้องการหยุดการเข้าร่วมการวิจัยก็สามารถออกจากกรวิจัยได้ตลอดเวลาเมื่อต้องการโดยการศึกษาไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ให้ข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่สมัครใจแสดงความจำนงด้วยการยินยอมด้วยวาจา

ผลการวิจัย

การสำรวจข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามการรับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาที่สามีติดสุรา 130 คน

ข้อมูลส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่เป็นภรรยาของสามีที่ติดสุรา มีอายุเฉลี่ย 38.6 ปี ระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ จบระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 42.3 ความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่วนใหญ่ทะเลาะกันบางครั้ง ร้อยละ 57.7 จำนวนปีที่อยู่ร่วมกันหรือแต่งงานเฉลี่ย 16.22 ปี สามีติดสุรา อายุเฉลี่ย 40.73 ปี (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงพฤติกรรมการเกิดความรุนแรง แยกตามรายด้าน

พฤติกรรมการเกิดความรุนแรง	จำนวน (n = 130)	ร้อยละ	95% CI
ไม่เคย	12	9.2	
เคยอย่างน้อย 1 ด้าน	118	90.8	85.83 – 95.77
ด้านร่างกาย	66	50.8	42.21 - 59.39
ด้านจิตใจ	114	87.7	82.05 - 93.35
ด้านเพศ	25	19.2	12.43 - 25.97
เกิดความรุนแรงทั้ง 3 ด้าน	22	16.9	10.46 - 23.34

การเกิดความรุนแรง พบว่า ภรรยาที่สามีติดสุราเคยถูกกระทำรุนแรงอย่างน้อย 1 ด้าน มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 90.8 เกิดความรุนแรงมากที่สุดด้านจิตใจ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 87.7(95% CI ; 82.05 - 93.35) รองลงมาเกิดความรุนแรงด้านร่างกาย จำนวน 66 คน คิดเป็น

ร้อยละ 50.5 (95% CI ; 42.21 - 59.39) น้อยที่สุดคือ ด้านเพศ จำนวน 25 คิดเป็นร้อยละ 19.2 (95% CI ; 12.43 - 25.97) และผู้ที่ได้รับความรุนแรงในทั้ง 3 ด้าน มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 (95% CI ; 10.46 - 23.34)

ตารางที่ 2 แสดงการรับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวและการนำไปปฏิบัติของภรรยาที่สามีติดสุรา

ข้อความพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ	เห็นด้วย (n= 129)		การนำไปปฏิบัติ (n= 47)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตามกฎหมายผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิในการได้รับบริการตรวจรักษาและให้คำปรึกษา	102	79.1	36	76.5
2. ผู้ถูกกระทำมีสิทธิในการร้องทุกข์ดำเนินคดีเพื่อดำเนินคดีต่อผู้กระทำผิดฐานกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว	94	27.9	37	78.72
3. ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิในการร้องขอรับการคุ้มครองสวัสดิภาพ	97	72.9	32	68.08
4. ผู้ถูกกระทำมีสิทธิในการดำเนินคดีต่อผู้กระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวภายใน 3 เดือน	99	76.7	35	74.47
5. ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิในการมีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์หรือบุคคลที่ตนร้องขอร่วมอยู่ด้วยใน การสอบปากคำเพื่อให้คำปรึกษา	99	76.7	31	65.95
6. ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิในการขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้นเป็นการชั่วคราวให้ผู้กระทำ ความรุนแรงในครอบครัว	97	75.2	31	65.95
7. ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิในการยอมความ	93	72.1	38	80.85
8. ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิได้รับความคุ้มครองมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใด ๆ	94	72.9	31	65.95
9.ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวมีสิทธิในการยื่นอุทธรณ์คำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล ให้ทบทวนคำสั่ง กำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน	97	75.2	4	8.51

จากตารางที่ 2 พบว่า การรับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และการนำไปปฏิบัติของภรรยาที่สามีติดสุรา โดยภรรยาที่สามีติดสุราเคยรับรู้ว่ามีกฎหมาย 129 คน หลังจากพิจารณากฎหมายทุกด้านมีผู้ที่เห็นด้วยทั้ง 9 ข้อ (ทั้งหมดทุกข้อ) จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 69.8 นำไปปฏิบัติ 47 คน คิดเป็นร้อยละ 36.43 ในภรรยาที่ถูกกระทำ ความรุนแรง

และนำไปปฏิบัติจริงทั้งหมด 47 คนนี้ มีการนำไปปฏิบัติจริง 1 ข้อ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7, นำไปปฏิบัติจริง 2 ข้อ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7, นำไปปฏิบัติจริง 3 ข้อ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3, นำไปปฏิบัติจริง 7 ข้อ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3, นำไปปฏิบัติจริง 8 ข้อ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนของการถูกระทำรุนแรงและการปฏิบัติตามสิทธิพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาที่สามีติดสุรา (n= 129 คน)

การถูกระทำรุนแรง		การนำไปปฏิบัติ		รวม
		ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	
ด้านร่างกาย	ไม่มี	17 (13.1%)	46 (35.7%)	63 (48.8%)
	มี	30 (23.3%)	36 (27.9%)	66 (51.2%)
ด้านจิตใจ	ไม่มี	2 (1.6%)	14 (10.9%)	16 (12.4%)
	มี	45 (34.9%)	68 (52.7%)	113 (87.6%)
ด้านเพศ	ไม่มี	30 (23.2%)	74 (57.4%)	104 (80.6%)
	มี	17 (13.2%)	8 (6.2%)	25 (19.4%)
รวม		47 (36.4%)	82 (63.6%)	129 (100.0%)

จากตารางที่ 3 พบว่า ภรรยาที่สามีติดสุราและถูกกระทำรุนแรงจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 การนำไปปฏิบัติ 47 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 โดยแยกเป็นแต่ละด้านดังนี้ ด้านร่างกาย มีจำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 51.2 และนำไปปฏิบัติจริง มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ด้านจิตใจ มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 87.6 และนำไปปฏิบัติจริง มีจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 ด้านเพศ มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และนำไปปฏิบัติจริง มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2

การอภิปรายผล

การศึกษาครั้งนี้พบว่า ภรรยาที่สามีติดสุราเคยถูกกระทำรุนแรงอย่างน้อย 1 ด้าน มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 90.8 ส่วนใหญ่เกิดความรุนแรงมากที่สุดด้านจิตใจ จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 87.7 รองลงมาเกิดความรุนแรงด้านร่างกาย จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 และความรุนแรงด้านเพศ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 และผู้ที่ได้รับความรุนแรงในทั้ง 3 ด้าน มีจำนวนถึง 22 คน คิดเป็นร้อยละ 16.9 ลักษณะความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อภรรยาที่สามีติดสุรา พบว่าการเกิดความรุนแรงด้านร่างกายมากที่สุด คือเคยถูกผลัก หรือกระแทก ร้อยละ 50.8 รองลงมาคือ เคยถูกทุบตีตบตะตอย ร้อยละ 22.3 และ อันดับสุดท้าย คือเคยถูกขว้างปา/โยนสิ่งของที่อาจจะทำให้ได้รับบาดเจ็บ ร้อยละ 15.8⁵ สอดคล้องกับหลายการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า สามีดื่มสุรามีโอกาสเสี่ยงที่จะถูกกระทำ ความ

รุนแรง ถึง 4.27 เท่า¹⁵ และสตรีที่สามีดื่มแอลกอฮอล์มีอัตราการเกิดความรุนแรงในครอบครัวต่อสตรีสูงถึงร้อยละ 75.8 การศึกษานี้ยังพบว่าการเกิดความรุนแรงด้านจิตใจต่อภรรยามากที่สุด คือ สามีเคียดแค้น ทวาดใส่ ร้อยละ 73.8 รองลงมา คือเคยถูกสามี ตำว่า ประชดประชันหรือพูดให้เข้าใจ ร้อยละ 70 และอันดับสุดท้ายคือ สามีเคยพูดจาตู่ถูกเหยียดหยามว่าไร้ความสามารถเป็นคนโง่ หรือไม่ได้เรื่อง ร้อยละ 62.3¹⁴ นอกจากนี้ยังพบว่า เกิดความรุนแรงด้านเพศต่อภรรยา พบมากที่สุดคือสามีใช้กำลังบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ในขณะที่ไม่ต้องการ ร้อยละ 13.1 รองลงมาคือ สามีเคยทำร้ายลูกเพื่อประชด ร้อยละ 9.2 และอันดับสุดท้ายคือ สามีขอให้ มีเพศสัมพันธ์ในลักษณะที่ทานไม่ชอบหรือน่ารังเกียจ ร้อยละ 5.4¹⁴ โดยลักษณะความรุนแรงทางเพศต่อภรรยามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 และสามีมีเพศสัมพันธ์ โดยไม่คำนึงถึงความต้องการของภรรยามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.79

การศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กลุ่มอายุส่วนใหญ่ของภรรยาที่สามีติดสุราอยู่ในกลุ่มอายุเดียวกัน คืออายุ 31-40 ปี พบความชุกการดื่มสุราจนมีผลเสียต่อสุขภาพที่กระทำ ความรุนแรงแก่ภรรยาส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 20-40 ปี จากการศึกษายังพบว่าภรรยาที่สามีผู้ติดสุราส่วนใหญ่ จบการศึกษาในระดับเดียวกัน คือระดับมัธยมศึกษา มีการประกอบอาชีพเดียวกัน คือค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว¹⁶ พบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษามีโอกาสถูกกระทำ ความรุนแรงแก่ภรรยา และพบว่าส่วนใหญ่ภรรยาที่สามีติดสุราจบ การศึกษาระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาต้น และ

ประกอบอาชีพรับจ้าง ด้านครอบครัว ส่วนใหญ่อยู่ร่วมกันหรือแต่งงาน ในช่วง 11-20 ปี โดยมีรายได้ระหว่าง 5,000-10,000 บาท ซึ่งคิดว่ารายได้พอเพียงแต่ไม่เหลือเก็บ ร้อยละ 50 และกว่าร้อยละ 50 มีระยะเวลาอยู่กินกันที่มีมากกว่า 10 ปี โดยส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000 บาทต่อเดือนและไม่เพียงพอ ด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ส่วนใหญ่ทะเลาะกันบางครั้ง ร้อยละ 57.7 สมาชิกในครอบครัวเฉลี่ยมีจำนวน 4 คน ประกอบด้วย ภรรยา สามีนุตร ซึ่งจำนวนบุตร เฉลี่ยเท่ากับ 1 คน¹⁷ พบว่าส่วนใหญ่ภรรยาที่สามีติดสุราในกลุ่มควบคุมมีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน¹⁴ พบว่าการดื่มสุราส่งผลต่อความขัดแย้งและการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว

จากการศึกษาการรับรู้สิทธิตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยาที่สามีติดสุราและการปฏิบัติตามสิทธิพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยา แสดงให้เห็นว่า ภรรยาส่วนใหญ่มีความรู้ต่อกฎหมายและการปฏิบัติตามสิทธิพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวของภรรยา พบว่ามีการรับรู้กฎหมายทุกด้าน ภรรยาที่เห็นด้วยจำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 99.2 และนำไปปฏิบัติจริง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 36.43 เห็นด้วยแต่มีเพียงบางส่วนที่นำไปปฏิบัติ พบว่า ส่วนใหญ่สตรีมีความรู้เรื่องเกี่ยวกับสิทธิสตรี ร้อยละ 80 ยกเว้นสตรีที่มีความรู้ต่ำ ทั้งนี้¹⁴ พบว่าการรับรู้สิทธิสตรีมีความรู้ในระดับสูง แต่การถูกทำร้ายร่างกายของภรรยา กลับยังมีอยู่ ซึ่งภรรยามีความรู้ความเข้าใจในสิทธิของตนเองดี แต่ในทางปฏิบัติกลับไม่เรียกร้องสิทธิที่ตนมีจากเจ้าหน้าที่ทางกฎหมาย อีกทั้งการมีทัศนคติเกี่ยวกับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างชายหญิงที่เปิดโอกาสให้ผู้ชายกระทำต่อผู้หญิงได้ จึงทำให้ความรุนแรงที่เกิดขึ้นยังคงอยู่ทุกที่มีการแจ้งความแต่เมื่อถึงเวลาภรรยาก็เป็นฝ่ายไปขอยอมความ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการพยาบาล

1. ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงต่อภรรยาของผู้ติดสุราซึ่งสะท้อนถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อภรรยาสามารถใช้ในการประเมิน วางแผน การบำบัดรักษาผู้ป่วยตามกระบวนการพยาบาลและช่วยเหลือภรรยาโดยให้

คำปรึกษาด้านสุขภาพจิต

2. พบความรุนแรงต่อภรรยาของผู้ติดสุราที่สูงขึ้นในการศึกษาครั้งนี้ ในอนาคตจึงควรที่จะศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้น และศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มที่ใช้สารเสพติดอื่นเพื่อที่จะได้ข้อมูลซึ่งเป็นสาเหตุ ปัจจัยของความรุนแรงชัดเจนขึ้น

3. ในการศึกษาการร่ายยังคงอยู่กับสามี มีผู้ป่วยที่ยังคงดื่มสุรา บางส่วนพบว่าได้หย่าร้างไปแล้วซึ่งไม่ได้รวมอยู่ในการศึกษานี้ อาจพบการกระทำรุนแรงต่อภรรยาและการนำความรู้กับการปฏิบัติเมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงในหญิงที่เคยเป็นภรรยาทั่วไป

4. ควรมีการให้ความรู้เรื่องพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัวต่อภรรยาของผู้ติดสุรา **ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป**

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็น ความต้องการได้รับความช่วยเหลือของภรรยาที่ถูกกระทำรุนแรงจากสามีติดสุรา ความคิดเห็นต่อการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นที่ได้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเพื่อให้กฎหมายสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตครอบครัวได้อย่างเหมาะสม และการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้รายละเอียดของเนื้อหาอย่างเป็นรูปธรรม

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ที่ให้ความรู้และข้อเสนอแนะ เจ้าหน้าที่โรงพยาบาลชัยภูมิราชชนกและกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่เสียสละ และให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. กฤตยา แสงเจริญ และคณะ. การพัฒนาสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในการคัดกรองและช่วยเหลือสตรีที่ถูกกระทำรุนแรงในครอบครัว เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ [ม.ป.ท.; ม.ป.พ.]; 2553.
2. สำนักงานกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว. รายงานสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวผ่านเว็บไซต์; 2553. [สืบค้นเมื่อ 27 มกราคม 2556] จาก <http://www.violence.in.th/publicweb>
3. Abramsky T, watts CH, Marenco CG, Devries K, Kiss L, Ellsberg M, Jansen H, Heise L. What

- factors are associated with recent intimate partner violence? findings from the WHO multi-country study on women's health and domestic violence. BMC Public Health ; 2011.
4. พงษ์เดช สารการ และคณะ. พฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์กับการกระทำความรุนแรงต่อสตรี ในจังหวัดขอนแก่น. คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์; 2554.
 5. Schneider R, Burnette ML, Ilgen MA, Timko C. Prevalence and Correlates of Intimate Partner Violence Victimization Among Men and Women Entering Substance Use Disorder Treatment. Violence and Victims; 2009.
 6. Selic P, Pesjak K, Kersnik J. The prevalence of exposure to domestic violence and the factors associated with co-occurrence of psychological and physical violence exposure: a sample from primary care patients; 2011.
 7. มาโนช หล่อตระกูล และปราโมทย์ สุกนิษฐ์. จิตเวชศาสตร์รามาธิบดี. ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล :พิมพ์ครั้งที่ 3; 2555.
 8. กฤตยา แสงเจริญ. ความรุนแรงในครอบครัวกับสิทธิสตรีในสตรีตั้งครรภ์. วารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ; 2548.
 9. Amoakohene MI. Violence against women in Ghana: a look at women's perceptions and review of policy and social responses. Social Science & Medicine 59 ; 2004.
 10. รณชัย คงสกนธ์ และนฤมล โพธิ์แจ่ม. การดื่มสุราแบบอันตรายกับปัญหาความรุนแรง ในครอบครัวไทย: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มศึกษาและกลุ่มควบคุมแบบจับคู่. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย; 2550.
 11. นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ. กรณีศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้ความรุนแรงในครอบครัวของชุมชนแขวงวัดท่าพระ. สำนักสามัญศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม การพัฒนารัชมรรณ แขวงวัดท่าพระ; 2552 .
 12. สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว. พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. สำนักงานพุทธศาสนาแห่งชาติ: พิมพ์ครั้งที่ 3; 2552.
 13. ัญญลักษณ์ โจนกระโทก. การปรับตัวของสตรีต่อความรุนแรงในครอบครัวในชุมชนแออัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารสังคม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ; 2554.